

Riktlinjer för begravningsverksamheten i Krokoms pastorat

Alsens församling
Aspås församling
Föllingebygdens församling
Näskotts församling
Offerdals församling
Rödöns församling
Ås församling

Inledning

Församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan som är huvudmän för begravningsverksamheten följer Kyrkoordningen såsom det regelverk som tillämpas parallellt med Begravnings lagen (1990:1144) och Begravningsförordningen (1990:1147). I Kyrkoordningens 2 kap, § 6a regleras att församling och pastorat som är huvudman för begravningsverksamheten ska upprätta riktlinjer för hur verksamheten är utformad. När riktlinjerna beslutas av kyrkofullmäktige ska de delges stiftet.

Dessa riktlinjer avser Krokoms pastorat och har beslutats i kyrkofullmäktige den xx maj 2021.

Innehållsförteckning

Riktlinjer för begravningsverksamheten i Krokoms pastorat.....	1
Inledning.....	1
Aktuella förutsättningar och nulägesbeskrivning.....	2
Förvaltningsområdet	2
Begravningsverksamheten	2
Långsiktiga principer och övergripande inriktningar för begravningsverksamheten	3
Nuvarande förutsättningar.....	4
Faktorer som bidrar till kvalitet i begravningsverksamheten	4
Samverkan	5
Övrig samverkan.....	5
Förvaltningsrelaterad effektivitet	5
Summering	6
Bilagor.....	6
Bilaga 1 Begravningsplatser Krokoms pastorat.....	6
Bilaga 2 bårhus och bisättningslokaler.....	7
Bilaga 3 Lokaler och kyrkor för begravningsceremonier Krokoms pastorat	8
Bilaga 4 Föreskrifter för gravanordningar, som gäller pastoratets samtliga begravningsplatser och kyrkogårdar	9

Bilaga 5 Kulturhistorisk och biologisk inventering	12
Vård och underhåll av bevarade gravplatser	12
Trädinventering och trädvårdsplaner.....	13
Bilaga 6 Arbetsmodell för att söka nya innehavare	13
Bilaga 7	14
Handlägningsrutin för att driva ett ärende om förverkande på grund av uppenbar vanvård	14
Bilaga 8 Rutinbeskrivning för medlingsuppdrag.....	18

Aktuella förutsättningar och nulägesbeskrivning

Svenska kyrkan i Krokoms kommun utgörs av Krokoms pastorat. Pastoratet består av Alsen, Aspås, Föllingebygden, Näskott, Offerdal, Rödon och Ås församlingar. Församlingarnas grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, utöva diakoni och bedriva undervisning och mission. Pastoratet är huvudman för begravningsverksamheten inom förvaltningsområdet som motsvarar Krokoms kommun. Pastoratet bildades 2018 efter en inomkyrklig indelningsförändring.

Pastoratet bedriver ingen annan verksamhet än den kyrkliga verksamheten. Pastoratet har ca 45 tillsvidare anställda och omsluter ca 96 Mkr.

Förvaltningsområdet

I pastoratets verksamhetsområde, som enligt Begravningslagen (1990:1144) benämns förvaltningsområdet, bor det cirka 14 800 invånare fördelat på en yta om ca 6 800 kvadratkilometer. I förvaltningsområdet finns befolkning spridd i en större tätort, Krokoms, ett par mindre orter och landsbygd. Den största arbetsgivaren är kommunen, till det finns ett flertal lite större företag och många småföretag.

I pastoratet sker kollektivtrafik främst med buss, det är dock begränsad kollektivtrafik i stora delar av pastoratet. Norrtåg, som trafikerar sträckan Sundvall-Åre, stannar i Krokoms.

I kommunen finns utbildning från förskola till gymnasium, folkhögskola samt hippologutbildning på Wången i samarbete med SLU.

Befolkningen har en genomsnittsalder om 41,6 år och medianinkomsten ca 287.000 kr/år.

Begravningsverksamheten

Pastoratet är huvudman för begravningsverksamheten i Krokoms kommun. Länsstyrelsen i Väster Norrland har tillsynsansvar och har utsett Henrik Munck af Rosenschöld till begravningsombud. Begravningsverksamheten bedrivs enligt Begravningslagen (1990:1144).

Pastoratet har 11 begravningsplatser, som är så kallade allmänna begravningsplatser. På allmänna begravningsplatser gravsätts avlidna från kristna trosinriktningar och avlidna utan särskild annan trosinriktning. Pastoratet förfogar inte över några särskilda gravplatser. När avlidna inom

förvaltningsområdet t. ex önskar gravsättas på muslimsk begravningsplats så hänvisas till angränsande huvudmans särskilda begravningsplats i Östersund. Planer finns på att anlägga en muslimsk begravningsplats i pastoratet.

Huvudmannens begravningsplatser och kyrkogårdar beskrivs i separat bilaga (se bilaga 1). I denna redovisas vilka gravskick som tillhandahålls på respektive begravningsplats/kyrkogård.

Pastoratet har fem bårhus/bisättningslokaler där huvudmannen tar emot och förvarar stoftet i väntan på begravningsceremoni, kremering eller gravsättning. I separat bilaga (bilaga 2) redovisas för envar av bårhusen dess förutsättningar såsom förvaringsutrymmen.

Kyrkor och andra lokaler för begravningsceremonier finns väl fördelade över pastoratet geografiska yta. I separat bilaga (bilaga 3) presenteras ceremonilokalerna och hur de brukas.

Kremation av förvaltningsområdets avlidna sker i Östersund.

Begravningsverksamheten finansieras av begravningsavgiften och omsluter ca 12 Mkr. I Krokoms pastorat motsvarar årsarbetskrafterna 1122%.

Långsiktiga principer och övergripande inriktningar för begravningsverksamheten

Kyrkofullmäktige är begravningsverksamhetens högsta beslutande organ och är enligt Kyrkoordningen det organ som beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt.

Kyrkofullmäktige har under första delen av 2021 att besluta om övergripande inriktning för begravningsverksamheten. De ärenden som är under beredning är

- Miljöfokus, där huvudmannen väntar på miljödiplomering för pastoratet
- Kulturmiljö, där huvudmannen ska prioritera åtgärder för att begravningsverksamhetens kulturmiljö ska bevaras och dokumenteras. Genom exempelvis kyrkogårdsvandringar ska kulturmiljökunskapen spridas och begravningsverksamhetens uppgift kommuniceras
- Särskilda gravplatser, där Kyrkofullmäktige väntas besluta om en förstudie för att bedöma behovet av och förutsättningen för etablering av särskilda gravplatser, exempelvis muslimska platser/kvarter
- Begravningstransporternas hantering där begravningstransporterna i så stor utsträckning som möjligt ska ske samordnat, miljömässigt och kostnadseffektivt
- Kommunikationsinsatser, där kommunikatörsresursen möjliggör en ökad information till och kommunikation med allmänheten rörande begravningsverksamhetens uppdrag och mål samt hur uppdraget utförs är önskvärd framöver
- Begravningsplatsernas disposition, där kyrkofullmäktige behöver besluta om hur befintliga begravningsplatser ytor, efter att gravrätter återtas och återlämnas, ska disponeras i framtiden. I detta ligger ett strukturbeslut om vilka gravskick som ska tillhandahållas på respektive begravningsplats samt hur allmänna och särskilda gravplatser samnyttjas på gemensamma ytor och formar en ny kyrkogårdsmiljö på befintliga begravningsplatser.
- Lokalförsörjningsplanen för Krokoms pastorat

Kyrkofullmäktige behöver i nära framtid diskutera behovet av och förutsättningarna för att anlägga särskilda gravplatser. Förstudien är tänkt att, om den så påvisar behov, etablering av särskilda gravplatser kan påbörjas under mandatperioden som inleds år 2022.

Nuvarande förutsättningar

Pastoratets aktuella förutsättningar har redovisats tidigare i riktlinjerna.

Faktorer som bidrar till kvalitet i begravningsverksamheten

Kyrkorådet, som är pastoratets styrelse, har strategiskt arbetat med styrdokument för att utveckla verksamheten, höja kvaliteten och öka medvetenheten hos allmänheten om begravningsverksamheten.

De styrdokument som är obligatoriska enligt kyrkoordningen är fastställda, ofta reviderade en gång per mandatperiod, och omfattar:

- Arbetsordning för kyrkoråd (KO 4 kap 3 §)
- Församlingsinstruktion (KO 2 kap 6 §) (Församlingsinstruktionen är under bearbetning sedan Krokoms pastorat bildades 2018)
- Övriga styrdokument, som är antagna av kyrkofullmäktige, för pastoratet:
 - Delegationsordning. För de uppgifter som är delegerade till kyrkoherde, och där kyrkoherden har valt att delegera vidare i tjänstemannaorganisationen, finns en vidaredelegationsordning.
 - Attestordning, som berör mottagnings-, besluts- och kontrollattestantordning
 - Internkontrollordning, som berör rutiner och ordningar för ekonomisk internkontroll såsom avstämningar, firmateckning, teckningsrätt t ex i bank, kontrasignering av betalningar och rutiner för att hantera jävsfrågor i förvaltningsadministrationen.

Inom personaladministrativa området finns lagstiftning, t ex Arbetsmiljölagen, som reglerar styrdokument som är obligatoriska för arbetsgivare. Bland antagna styrdokument kan nämnas;

- Arbetsmiljöpolicy och arbetsmiljöcykel
 - Antagna av kyrkorådet och ska syfta till att arbetsmiljön ska vara god, rutiner och processer ska möjliggöra en förbättrad arbetsmiljö samt att medarbetare ska ha kunskap i hur tillbud och olyckor förhindras och att kunskap om risker beaktas i medarbetares val av arbetssätt bla i gravgrävnings- och stensäkringsarbete.
 - Arbetsmiljöcykeln beskriver hur arbetsmiljöarbetet bedrivs med skyddsronder, arbetsmiljökommitté och systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM).
- Likabehandling, diskriminering och jämställdhet – mångfaldsplan
 - Styrdokument för att uppnå jämställdhet, likabehandling och för att eliminera diskriminering har antagits och genom utbildningsinsatser har innebörden kommunicerats till personal inom begravningsverksamheten.
- Lönepolicy och lönekartläggning samt ojämn könsfördelning
 - Lönepolicy har antagits och lönesättande kriterier har utvecklats av ledningen för begravningsverksamheten, så att lönen sätts utifrån fastställda kriterier och utövat ansvar. Lönekartläggning görs årsvis efter lönerevision och i denna identifieras s k

”snedsitsar” som åtgärdas enligt en ordning hos arbetsgivaren.

Begravningsverksamheten har inom vissa yrkesgrupper en ojämn könsfördelning och arbetsgivaren har ett program för att eliminera dessa ojämnheter.

- Personalutveckling
 - o Arbetsgivaren har ett generellt personalutvecklingsarbete på pastoratets arbetsplatser. Begravningsverksamhetens ledning arbetar därutöver kontinuerligt med kompetenshöjande och fortbildande aktiviteter i ämnen särskilt riktad till medarbetare inom begravningsverksamheten.

Inom det personaladministrativa området och för personal inom begravningsverksamheten finns följande som bidrar till kvalitet inom verksamhetsområdet;

- Medarbetarsamtal/utvecklingssamtal, där ansvarig chef och medarbetare årligen har ett samtal om medarbetaren, arbetsuppgifterna, kompetensutveckling, trivsel och samarbete på arbetsplatsen.
- Lönesamtal, som är en del av lönerevisionsprocessen

Samverkan

Samverkan sker genom deltagande i kompetensnätverk för berörd personal. Arbetsledande medarbetare i begravningsverksamheten deltar i branschorganisationernas regionala nätverk. Tillsammans med motsvarande befattningshavare i kontraktets andra enheter utgör pastoratets medarbetare ett nätverk för olika kompetenser inom begravningsverksamheten.

Samverkan kring särredovisning och begravningsverksamhetens ekonomi sker genom årliga möten med berörda tjänstemän i kontraktet. Företrädare för branschorganisationerna håller i den årliga kompetensutvecklingen inom begravningsverksamhetens ekonomi.

Samverkan för kyrkogårdsscheferna sker genom ett årligt möte, där branschorganens företrädare medverkar i den årliga kompetensutvecklingen.

Övrig samverkan

Målet är att kyrkoherden, begravningsombudet och berörda tjänstemän möts årligen vid ett tillfälle för att föra strategiska samtal om begravningsplatser, information till och kommunikation med allmänheten samt om hur huvudmannaskapet bör utvecklas.

Förvaltningsrelaterad effektivitet

För begravningsverksamheten i pastoratet finns följande styrdokument och process- och rutinbeskrivningar antagna:

- Föreskrifter för gravanordningar, som gäller pastoratets samtliga begravningsplatser och kyrkogårdar, se bilaga 4
- Kulturhistorisk och biologisk inventering se bilaga 5
- Arbetsmodell för att söka nya gravrättsinnehavare, se bilaga 6

- Handläggningsrutin för att driva ett ärende om förverkande på grund av uppenbar vanvård, se bilaga 7
- Rutinbeskrivning för medlingsuppdrag se bilaga 8

För den förvaltningsmässiga effektiviteten är fortbildning och kompetensutveckling viktiga faktorer. Företrädare hos huvudmannen deltar årligen i nationella samråd och konferenser. Personalen erbjuds på sina arbetsplatser läsa aktuella tidskrifter inom begravningsverksamheten exempelvis tidningen Kyrkogården. Dokumentation från nationell nivå, fastställda av KRED, rörande redovisningsprinciper för begravnings- och serviceverksamheten används som riktlinjer för pastoratets redovisning.

Personal i begravningsverksamheten har kontakt med rådgivande branschorgan i samband med svårare frågor eller när beslut fordrar en kunskap eller erfarenhet som huvudmannen saknar.

Summering

Riktlinjerna beskriver den aktuella situationen som begravningshuvudmannen för närvarande befinner sig i. Utvecklingsområdena är beskrivna och ansvariga utifrån delegationsordningen har uppdraget att utveckla verksamheten i redovisad riktning.

Kyrkofullmäktige har att fatta beslut om riktlinjerna i xx maj 2021 varefter de delges Härnösands Stift.

Kyrkorådet har i sin årsplan att årligen i februari månad se över riktlinjerna, utvärdera det gångna årets arbete inom begravningsverksamheten samt att uppdatera riktlinjerna i takt med genomförd utveckling och förändrad verksamhet.

Bilagor

Bilaga 1 Begravningsplatser Krokoms pastorat

I Krokoms pastorat finns dessa begravningsplatser och gravskick.

• Ås kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravplats
• Rödöns kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravplats
• Aspås kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravplats
• Näskotts kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravplats
• Alsens kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravlund

• Offerdals kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravlund
• Rönnefors kyrkogård	Kistgravar, urngravar, minneslund och askgravlund
• Föllinge kyrkogård	Kistgravar, urngravar, askgravlund och minneslund
• Laxsjö kyrkogård	Kistgravar, urngravar, askgravlund och minneslund
• Skärvångens kyrkogård	Kistgravar, urngravar, askgravlund och minneslund
• Hotagens kyrkogård	Kistgravar, urngravar, askgravlund och minneslund

De som valt att ligga i minneslund gravsätts anonymt av vaktmästarna utan närvarande.

De som vill ligga i askgravlund eller askgravplats gravsätts med anhöriga närvarande i de fall de vill vara med. Dessa får också en minnesplakett uppsatt på en gemensam utsmyckningsplats i askgravlundarna och en daterad namnskylt på den enskilda gravplatsen när det gravsätts i askgravplatsen.

Bilaga 2 bårhus och bisättningslokaler

I Krokoms pastorat finns dessa bisättningslokaler/bårhus

• Ås kyrkogård	Bårhus med kylrum, 3 platser
• Rödöns kyrkogård	Bårhus med kylrum, 3 platser
• Aspås kyrkogård	Bårhus utan kylrum
• Näskotts kyrkogård	Bårhus utan kylrum
• Alsens kyrkogård	Bårhus utan kylrum
• Offerdals kyrkogård	Bårhus med kylrum, 3 platser
• Rönnefors kyrkogård	Bårhus utan kylrum
• Föllinge kyrkogård	Bårhus med kylrum, 3 platser
• Laxsjö kyrkogård	Bårhus med kylrum, 2 platser
• Skärvångens kyrkogård	Bårhus utan kylrum
• Hotagens kyrkogård	Bårhus med kylrum, 2 platser

Bilaga 3 Lokaler och kyrkor för begravningsceremonier Krokoms pastorat

I Krokoms pastorat finns dessa lokaler att tillgå för begravningsceremonier

• Ås församling	Typ av ceremoni	Max antal personer
 Ås kyrka	Kyrkliga begravningar	350 p
 Ås föreningshus	Borgerliga begravningar	120 p
• Rödöns församling		
 Rödöns kyrka	Kyrkliga begravningar	450 p
 Rödöns bygdegård	Borgerliga begravningar	160 p
 Krokoms kyrka	Kyrkliga begravningar	150 p
• Aspås församling		
 Aspås kyrka	Kyrkliga begravningar	250 p
 Aspås sockenstuga	Borgerliga begravningar	100 p
 Aspåsgården	Borgerliga begravningar	140 p
• Näskotts församling		
 Näskotts kyrka	Kyrkliga begravningar	260 p
 Näskotts sockenstuga	Borgerliga begravningar	60 p
 Näldens församlingshem	Kyrkliga begravningar	80 p
• Alsens församling		
○ Alsens kyrka	Kyrkliga begravningar	400 p
○ Alsens församlingshem	Borgerliga begravningar	150 p
○ Trångsvikens bygdegård	Borgerliga begravningar	190 p
• Offerdals församling		
 Offerdals kyrka	Kyrkliga begravningar	300 p
 Rönnefors kyrka	Kyrkliga begravningar	170 p
 Ede föreningshus	Borgerliga begravningar	80 p
 Kaxås bygdegård	Borgerliga begravningar	150 p
 Rönnefors församlingshem	Borgerliga begravningar	100 p

- Föllingebygdens församling

 Föllinge kyrka	Kyrkliga begravningar	100 p
 Laxsjö kyrka	Kyrkliga begravningar	200 p
 Skärvångens kapell	Kyrkliga begravningar	80 p
 Hotagens kyrka	Kyrkliga begravningar	170 p
 Tunbacken Föllinge (sommartid)	Borgerliga begravningar	100 p
 Störåsens bygdegård	Borgerliga begravningar	100 p
 Laxsjö bygdegård	Borgerliga begravningar	200 p
 Skärvångens föreningshus	Borgerliga begravningar	200 p
 Rötvikens föreningshus	Borgerliga begravningar	75 p
 Varglyan i Valsjöbyn	Borgerliga begravningar	60 p

Bilaga 4 Föreskrifter för gravanordningar, som gäller pastoratets samtliga begravningsplatser och kyrkogårdar

Gravstensval på Krokoms pastorats kyrkogårdar

Kyrkogårdarna i Krokoms pastorat har olika åldrar, både mellan olika kyrkogårdar och kvarteren inom samma kyrkogård. Därför är det av stor vikt att nya gravvårdar blir i samma stilar och storlekar som närliggande äldre gravvårdar.

Följande regler gäller på samtliga kyrkogårdar:

- Stående sten, liggande häll eller kombination prövas i varje enskilt fall.
- Nya stenar ska stilmässigt överensstämma med intilliggande stenar, samt utformas och placeras så att kyrkogårdens karaktär ej förvanskas.
- Om en befintlig grav ska kompletteras med nya stenar ska dessa anpassas till den äldre stenen genom liknande material, bearbetningssätt, typsnitt och formspråk.

Mått för gravstenar

Samtliga kistgravplatser

- Ansökan prövas från fall till fall

- Stående sten Höjd(inkl sockel ovan mark) max 70 cm, bredd max 60 cm
- Liggande häll Ansökan prövas från fall till fall

GODKÄNDA FÄRGER

De flesta färger kan godkännas beroende på omgivande stenar.

GODKÄNDA FORMER

De flesta former kan godkännas i nyare kvarter. I äldre kvarter ska formerna vara traditionella.

MONTERINGSMETODER

- Stående sten med sockel Monteras i enlighet med centrala gravvårds-kommitténs riktlinjer
- Liggande häll

Det är gravrättsinnehavaren som ansvarar för att stenen monteras på ett säkert sätt

Bra att veta om gravvårdar

När får man sätta upp en gravsten?

För att få sätta upp eller ändra en gravsten måste gravrättsinnehavaren ansöka om tillstånd från kyrkogårdsförvaltningen. Blanketten för detta heter Gravanordningsansökan FOR8015, går att ladda ned från www.svenskakyrkan.se/krokom/blanketter eller beställas från expeditionen.

Ingen gravsten får monteras innan kyrkogårdsförvaltningen har godkänt ansökan. Vänta därför med att beställa gravstenen till dess ansökan är godkänd.

De flesta stenfirmor kan hjälpa till med en skiss på gravstenen och med att fylla i ansökningsblanketten angående stenens slipning, färg, mått och dekor.

Planteringsytans storlek

Gravplatserna är olika stora. De flesta har en yta av gräs men vissa, särskilt i äldre gravkvarter, har en yta av grus.

När en ny grav upplåts gör kyrkogårdsförvaltningen i ordning en planteringsyta i gravplatsens bakre kant. Den är upphöjd ca 10 cm. Bredden kan variera beroende på gravstenens bredd men längden till framkant får vara max 70 cm.

Stenen ska rymmas i planteringsytan

Alla gravstenar ska placeras inom planteringsytan. Det innebär att ju större sten man väljer, desto mindre blir ytan man kan plantera på. Om man har en liggande häll kan planteringsytan i vissa fall försvinna helt, beroende på hällens storlek.

I de fall där stående sten kombineras med en liggande häll måste båda rymmas inom planteringsytan. Dessutom ska båda då ha enhetlig färg och ytbehandling.

Skötsel och underhåll

De flesta gravstenar behöver underhållas med jämna mellanrum. Tvätt kan beställas via kyrkogårdsförvaltningen, liksom textförbättring. Vi anlitar stenfirmor i vår tur för det arbetet, och det går bra att man själva kontaktar dem direkt också.

När det gäller stenarnas säkerhet, så provtrycker kyrkogårdsförvaltningen regelbundet alla gravstenar. Om en sten utgör en säkerhets- och arbetsmiljörisk och därmed behöver åtgärdas så meddelar kyrkogårdsförvaltningen respektive gravrättsinnehavare.

Återvunnen sten

Vissa stenar från återlämnade gravar sparas, och kan köpas och slipas om. Det finns också äldre gravrätter som kan återupplåtas där sten kan ingå. Fråga gärna personalen om du är intresserad av en återvunnen sten så kan de visa på alternativ, eller kontakta kyrkogårdschefen.

Bilaga 5 Kulturhistorisk och biologisk inventering

För att huvudmannen ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt kulturmiljölagen krävs kunskap om begravningsplatsernas kulturhistoriska värden. Den fås genom en kulturhistorisk inventering av begravningsplatserna, enskilda gravrätter och de biologiska naturvärden som finns på dessa begravningsplatser.

Krokoms pastorat har genomfört dessa inventeringar med hjälp av Läns museet Jamtli som inventerat kyrkogård och gravvårdar, Agronova som inventerat det gröna kulturarvet och Harald Kratschmer AB som inventerat trädbeståndet. Dessa inventeringar har genomförts åren 2018-2020.

Dessa inventeringar ska sen omvandlas till bevarandeplaner för begravningsplatserna och trädvårdsplaner som är delar av de vård- och underhållsplaner som också finns och som ska uppdateras med jämna mellanrum ca vart tionde år.

Bevarandeplaner finns år 2020 färdiga för Aspås, Rödön, Ås och Näskotts begravningsplatser som antagits och fastställts av kyrkorådet. För övriga begravningsplatser beräknas detta arbetet vara klart till 2022 då även dessa kan antas och godkännas av kyrkorådet.

Trädvårdsplaner är klara december 2020 för samtliga kyrkogårdar som gäller för åren 2021-2041 och förväntas få godkännande av kyrkorådet våren 2021.

Samtliga inventeringar har också överlämnats till Länsstyrelsen för att de skall kunna lämna sina eventuella synpunkter.

Huvudmannen följer de rekommendationer som finns i BEDA för hur resultaten av inventeringarna skall värderas och hur bevarandeplaner mm ska utformas.

Vård och underhåll av bevarade gravplatser

Gravplatser/gravanordningar som bedömts som mycket värdefulla ska bevaras och vårdas enligt 4 kap. 12 § kulturmiljölagen och om möjligt bevaras på plats enligt 7 kap. 37 § begravningslagen. Det är endast om det är nödvändigt för att skydda och vårda gravanordningen eller om det behövs för begravningsplatsens ändamålsenliga användning som den kan "ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats".

Huvudsyftet med att inventera och värdera gravplatser/gravanordningar är att de mycket värdefulla ska bevaras och hållas i ett sådant skick att det värdefulla består. Huvudmannen måste bedöma hur de gravplatser/gravanordningar som klassats som mycket värdefulla behöver vårdas och underhållas, när detta ska ske samt kostnader. Detta gör huvudmannen i en vård- och underhållsplan.

Huvudmannen ska minst vart sjätte år kontrollera att alla gravanordningar upptagna i den särskilda förteckningen finns kvar och efter varje kontroll skicka en kopia av förteckningen till länsstyrelsen. Vill huvudmannen i framtiden göra något som påverkar en gravplats/gravanordnings kulturhistoriska värde krävs tillstånd från länsstyrelsen.

Trädinventering och trädvårdsplaner

Enligt Riksantikvarieämbetets föreskrifter om kyrkliga kulturminnen (KRFS 2012:2) är det krav på vård- och underhållsplaner för begravningsplatser anlagda före 1940.

En viktig del i detta arbete är att vårda och underhålla begravningsplatsernas trädbestånd så det inte förvanskas eller försvinner.

Krokoms pastorat har under 2020 genomfört en inventering av samtliga träd på våra begravningsplatser och upprättat trädvårdsplaner för perioden 2021-2041. Detta arbete har genomförts av Harald Kratschmer AB som också fortlöpande kommer att konsulteras vid större åtgärder.

Arbetet med att förnygra de gamla trädbestånden påbörjades under 2019 och kommer att fortlöpa i enlighet med de planer som tagits fram. Arbetet består av avverkningar, nyplanteringar, uppbyggnadsbeskärningar samt övrig vård och skötsel.

Trädbeståndet som år 2020 var ca 700 träd kommer succesivt att utökas till drygt 900 träd för att återuppbygga begravningsplatsernas ursprungliga prägel, från den tidsperiod då vart och ett av de olika kvarteren på de begravningsplatserna anlades.

Arbetet pågår fortlöpande under hela planperioden och har inget slutdatum.

Bilaga 6 Arbetsmodell för att söka nya innehavare

Då vi ser att det saknas innehavare för en gravrätt ex efter att tidigare innehavare avlidit så används denna arbetsmodell för att söka en ny innehavare.

Denna arbetsmodell ska också användas för gravar där gravrättstiden har löpt ut och ej förlängts och då dessa gravar ej återlämnats till huvudmannen. Vi skickar ut erbjudande om förlängning i god tid innan gravrättstiden går ut, som innehavaren har 6 månader på sig att svara på.

1. Blankett om anmälan av ny innehavare skickas ut till dödsboet efter avliden innehavare som då har 6 månader på sig att svara.
2. Om inget svar kommit inom 6 månader så sätter förvaltningen ut en sk Grön skylt på gravrätten, eller då gravrättstiden löpt ut och ej förlängts. Skylten skall ha nedanstående utformning:

Skylten skall sitta upp i två år eller minst två morsdagar och två allhelgonahelger. Logguppgift om när skylten sattes ut görs i FAS Kyrkogård

3. Anslag på begravningsplatserna om att vi söker nya innehavare. Eftersom det alltid finns pågående sökningar så skall dessa skyltar sitta uppe permanent. Förvaltningen informerar på samma sätt på websidan att vi söker nya innehavare.
4. Information om att vi söker nya innehavare annonseras också regelbundet i vårt församlingsblad
5. Då någon anmäler sitt intresse att vara gravrättsinnehavare så tar vi namnuppgifter på denna person och skickar blanketten FOR8051 som de får fylla i och returnera till oss.
6. När åtgärderna ovan genomförts och ingen har trots detta hört av sig ska sökandet avslutas. Det får anses ligga i innehavarens eget intresse att aktivt bevaka sin rätt till gravplatsen genom att låta anteckna sig i gravboken. Har ingen hört av sig inom den angivna tiden av två år bör vi kunna utgå från att det numera inte finns någon innehavare av rätten till gravplatsen.
7. Gravplatsen får därmed anses som återlämnad till oss och därigenom upphör gravrätten enligt 7 kap. 19 § begravningslagen. När en gravrätt är återlämnad är upplåtaren dock skyldig att behålla gravplatsen under minst 25 år från gravsättningen till förmån för den som senast har gravsatts där enligt 7 kap. 20 § begravningslagen. Graven blir i dessa fall en förbehållsgrav.
8. När gravrätten på detta sätt är återlämnad upphör partsförhållandet i ett eventuellt gravskötselavtal. Finns det pengar kvar för gravskötsel ska dock skötselåtagandet fortsätta. Finns det inga pengar kvar upphör skötseln och gravplatsen kan förberedas för återanvändning.
9. Graven skall efter detta ha gravstatus Återlämnad gravrätt eller Förbehållsgrav i gravregistret och Krokoms pastorat skall anges som innehavare.

Bilaga 7

Handläggningsrutin för att driva ett ärende om förverkande på grund av uppenbar vanvård

En förutsättning för att driva ett ärende om förverkande på grund av uppenbar vanvård är

- att det finns en gravrättsinnehavare antecknad i gravboken och
- att det finns tillräckligt med uppgifter till densamma för att personen ska kunna identifieras och aktuell adress inhämtas.

Finns inte en sådan gravrättsinnehavare kan istället förfarandet med att söka gravrättsinnehavare användas.

År 1

Mitten av maj, eller i september

Besiktning av de gravplatser som det inte finns något skötselavtal för genomförs av kyrkogårdspersonal. En förteckning över de gravplatser som bedöms vara uppenbart vanvårdade görs med fotodokumentation.

De vanvårdade gravplatserna markeras i gravboken. Blankett FOR8016 skrivs ut till berörda gravrättsinnehavare som det finns adresser till.

Kyrkogårdschef uppdrar till kyrkoråd att besluta att berörda gravrättsinnehavare ska föreläggas att sätta gravplatsen i stånd inom ett år efter det att de fått del av föreläggandet och att gravrätten annars kommer att förklaras förverkad.

Förslag till hur beslut utformas:

§ xx Uppenbart vanvårdade gravplatser Dnr /xx

Besiktning av gravplatserna på kyrkogårdarna X, Y och Z har gjorts. En förteckning med fotodokumentation finns över de gravplatser som bedömts vara uppenbart vanvårdade. Kyrkorådet beslutar enligt 7 kap. 33 § begravningslagen att förelägga berörda gravrättsinnehavare att sätta gravplatsen i stånd.

Så snart protokollet är justerat ska föreläggandet delges

Föreläggandet ska enligt 7 kap. 33§ begravningslagen delges gravrättsinnehavaren. I första hand sker delgivning genom att föreläggandet skickas till samtliga gravrättsinnehavare för varje grav med vanligt brev med delgivningskvitto. Med delgivningskvitto menas en handling där mottagaren kvitterar mottagandet och skickar tillbaka detta till huvudmannen.

Brevet måste innehålla uppgift om att gravplatsen befunnits vara uppenbart vanvårdad, att vanvården ska vara avhjälpt inom ett år från den dagen föreläggandet mottagits samt att om vanvården inte avhjälpts inom angiven tid så kan gravrätten förverkas. Istället för brev kan blanketten FOR8016, som innehåller alla dessa uppgifter, användas.

Brevet/blanketten skickas omedelbart efter det att protokollet justerats.

En kopia av varje utsänt brev eller blankett arkiveras.

Om delgivningskvitto inte skickas tillbaka eller om rekommenderad försändelse inte hämtas ut måste delgivning ske på annat sätt, se Underrättelse om och delgivning av beslut i BEDA 4.1.2.

När delgivning skett noteras datum för delgivningen i gravboken.

Om delgivning inte går att genomföra, avbryts förfarandet. Det kan då vara lämpligt att istället tillämpa förfarandet med att söka gravrättsinnehavare.

År 2

När tidsfristen på ett år gått ut ska gravplatsen besiktigas senast i oktober år 2.

Iståndsatta gravplatser och de gravplatser för vilka avtal om gravskötsel tecknats stryks från förteckningen och markeringen om vanvård i gravboken tas bort.

Resterande gravplatser som efter denna besiktning fortfarande bedöms som uppenbart vanvårdade skrivs ut på en ny lista.

Gravplatserna fotograferas och en rapport sammanställs inför beslut om eventuellt förverkande.

Omedelbart därefter

Kyrkorådet fattar beslutet om att gravplatserna ska förverkas

Förslag till hur beslut kan utformas

§ xx Förverkande av uppenbart vanvårdade gravplatser

Dnr /xx Vid kyrkorådets sammanträde 20xx-06-xx § xx beslutades enligt 7 kap. 33 § begravningslagen att förelägga berörda gravrättsinnehavare att inom ett år sätta sina uppenbart vanvårdade gravplatser i stånd. I oktober i år har kontroll gjorts av de 545 gravplatser som omfattades av beslutet. 65 gravrättsinnehavare har satt sina gravplatser i stånd, 205 gravrättsinnehavare har tecknat skötselavtal med församlingen och 75 gravrättsinnehavare har återlämnat sina gravplatser. Det innebär att det återstår 195 gravrättsinnehavare som inte beaktat föreläggandet. Dessa gravrättsinnehavares gravplatser finns i rapporten daterad 20xx-10-xx tillsammans med fotodokumentation. Kyrkorådet beslutar att förklara gravrätten till de i rapporten upptagna gravplatserna förverkad till följd av uppenbar vanvård enligt 7 kap. 33 § begravningslagen. Detta beslut kan överklagas till länsstyrelsen.

Snarast efter protokollet justerats

Berörda gravrättsinnehavare tillsänds beslutet om förverkande genom brev eller med blankett FOR8017, tillsammans med en överklagandehänvisning, med rekommenderat brev med mottagningsbevis. I brevet/blanketten anges att gravrättsinnehavaren har möjlighet att inom sex månader ta bort sin gravsten annars tillfaller den huvudmannen. Kopia på varje brev/blankett arkiveras.

Om rekommenderad försändelse inte hämtas ut måste delgivning ske på annat sätt, se vidare under Underrättelse om och delgivning av beslut, se BEDA 4.1.2. När delgivning skett noteras datum för delgivningen i gravboken.

Tidsfrist för överklagande av beslut om förverkande är tre veckor.

Om beslutet om förverkande överklagas ska rutinen Hantering av överklaganden följas, se BEDA 4.1.3. Om upplåtaren efter att ett överklagande kommit in bedömer att det finns skäl att upphäva beslutet, till exempel om innehavaren vill teckna ett gravskötselavtal, har upplåtaren möjlighet att ändra beslutet. Ett nytt beslut, som upphäver beslutet om förverkande ska då fattas av kyrkorådet.

År 3

Sex månader efter att gravrättsinnehavarna delgetts beslutet

En lista på samtliga återtagna gravplatser skrivs ut. En kontroll görs om någon gravrättsinnehavare överklagat beslutet eller om någon meddelat att han önskar ta bort gravanordningen.

Listan på återstående gravplatser fungerar som röjningslista efter att avstämning gjorts mot den särskilda förteckningen över kulturhistoriskt mycket värdefulla gravplatser. Kyrkogårdschef ser till att röjning av växtmaterial utförs. Gravstenar, gravramar och övrig utsmyckning behålles om de bedöms vara säkra, annars tas de bort. Efter genomförd röjning lämnar kyrkogårdspersonal en bekräftelse till kyrkogårdschef/expedition på att röjningen genomförts.

Senast 30 juni

En efterkontroll görs på de gravplatser där gravrättsinnehavaren meddelat att han/hon själv ska ta bort gravanordningen. De gravanordningar som fortfarande finns kvar röjs bort efter avstämning mot den kulturhistoriska förteckningen. Kyrkogårdspersonal meddelar kyrkogårdschef/expedition att röjningen gjorts på dessa gravplatser.

Senast 31 juli

Samtliga återtagna gravplatser till följd av vanvård omregistreras i gravboken så att markeringen om vanvård tas bort och huvudmannen skrivs in som gravrättsinnehavare. Vidare markeras om gravplatsen kan lämnas ut för återanvändning.

Bilaga 8 Rutinbeskrivning för medlingsuppdrag

Kyrkogårdsförvaltningen är enligt begravningslagen skyldig att medla vid tvister om en avliden ska kremeras eller jordbegravas samt om oenighet råder om var den avlidne ska begravas. Det sker genom samtal med de anhöriga som tvistar. Det är frivilligt för de tvistande att begära medling, men huvudmannen måste fullgöra uppgiften när någon begär det. Om man inte kommer överens, hänskjuts tvisten till länsstyrelsen för beslut. Så länge medling pågår kan inte kremering eller gravsättning ske.

Om de anhöriga i samband med ett dödsfall begär medling kontaktas kyrkoherden i Krokoms pastorat.

Kyrkohedern meddelar genast skatteverket att anmälan om medling skett (24 § BegrF). Om medlingen gäller var gravsättning av urna ska ske meddelar kyrkoherden även krematoriet i Östersund att medling sker och att urnan i väntan på detta inte ska lämnas ut.

Kyrkoherden kontaktar och för på lämpligt sätt samtal med de anhöriga som inte är överens. Samtalet dokumenteras. Om enighet uppstår skriver kyrkoherden ner beslutet och de anhöriga skriver under beslutet. Sedan kan gravsättning ske enligt det beslut som de anhöriga fattade vid medlingen.

Om enighet inte uppnås hänskjuts tvisten av kyrkoherden till Länsstyrelsen. Dokumentation av de samtal som förts med anhöriga bifogas som underlag.

När tvisten är slutligt löst ska den som ansvarar för begravningsverksamheten meddela Skatteverket detta. En tvist är slutligt löst när medlingen lett till enighet mellan parterna eller när ett lagakraftvunnet beslut i frågan har meddelats av länsstyrelsen eller av den domstol dit länsstyrelsens beslut har överklagats (25–26 §§ BegrF).